

MEMO

Aan : gemeenteraad Wormerland
Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 15 september 2015
Onderwerp : stand van zaken taakstelling statushouders en algemene informatie over
asielzoekers en statushouders

In de tweede kwartaalrapportage hebben wij u toegezegd nader in te gaan op de hogere kosten voor bijzondere bijstand vanwege de huisvesting van het grotere aantal statushouders (verblijfsgerechtigde vreemdelingen) die wij in onze gemeente moeten huisvesten. Naast het verstrekken van uitkeringen levensonderhoud en inrichtingskredieten verstrekken wij nog voor drie kostensoorten bijzondere bijstand aan deze gezinnen.

Alvorens in te gaan op de taakstelling over de statushouders (vergunninghouders) informeren wij u, naar aanleiding van uw vragen en de actualiteit, in zijn algemeenheid over het onderscheid tussen asielzoekers en statushouders, en de rol die de gemeente Wormerland hierin speelt bij het huisvesten van deze mensen.

Asielzoekers

Het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) vangt asielzoekers op en huisvest hen in locaties van het COA, totdat over hun asielverzoek is beslist door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), en de rechter deze beslissing heeft getoetst.

Het COA is verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van voldoende opvangplaatsen voor asielzoekers die zijn toegelaten tot de asielprocedure. Het COA realiseert opvanglocaties in heel Nederland en onderhandelt daarover met gemeenten. Bij het openen of sluiten van een opvanglocatie is de gemeente een belangrijke partner. Samen worden afspraken gemaakt over onder meer het aantal opvangplaatsen, hoe lang de opvang blijft, de organisatie van het centrum, de financiering, de overlegstructuur en het onderwijs aan de kinderen van de bewoners. De gemeente ontvangt bovendien een financiële vergoeding per asielzoeker.

Gelet op de grotere vluchtelingenstroom momenteel vraagt het COA aan gemeenten of zij passende tijdelijke opvanglocaties hebben voor asielzoekers. Gezocht wordt naar opvanglocaties met een omvang waar minimaal 600 vluchtelingen geplaatst kunnen worden. Wormerland kan aan deze vraag niet voldoen. De gemeente Zaanstad neemt hierin het voortouw als centrumgemeente. Naar verwachting neemt Zaanstad 700 opvangplekken voor zijn rekening.

Statushouders

Algemeen

Asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben ontvangen (vergunninghouders) verhuizen naar eigen woonruimte. Gemeenten hebben de taak om vergunninghouders te huisvesten. Een vergunninghouder verhuist binnen veertien weken na het krijgen van een verblijfsvergunning.

Elk half jaar krijgen gemeenten door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten vergunninghouders. Op basis daarvan koppelt het COA de vergunninghouder aan een gemeente en de gemeente zoekt vervolgens passende woonruimte.

Vergunninghouders komen terecht in verschillende soorten woningen, bijvoorbeeld een eengezinswoning, portiekwoning of tweekamerappartement in een dorp of stad. Voor alleenstaanden is niet-zelfstandige huisvesting ook een mogelijkheid. Zij delen dan bepaalde voorzieningen, zoals de keuken, de douche, het toilet of de woonkamer.

Taakstelling Wormerland 2015

In totaal dienen wij in 2015 30 statushouders te huisvesten in onze gemeente. In onderstaande tabel staat de stand van zaken aangegeven:

Taakstelling eerste helft 2015	16 (13 + 3 achterstand uit 2014)
Taakstelling tweede helft 2015	14
Gerealiseerd tot nu toe	15
In mindering te brengen door COA ¹	- 4
Nog te huisvesten in 2015	11

Wij verwachten in goed overleg met de woningcorporaties deze plaatsingen in 2015 te kunnen realiseren. Twee maal per jaar vindt een overleg plaats met de corporaties en de betrokken beleidsmedewerkers, de regievoerder van het COA en de coördinator statushouders om de voortgang helder te houden en eventueel tot oplossingen te komen om aan de taakstelling te kunnen voldoen.

Prognose voor 2016 en beslag op middelen

Gelet op de aanhoudende vluchtelingenstroom in Europa is de verwachting dat de gemeente Wormerland in 2016 meer statushouders dient te huisvesten. Alhoewel nog niet door het COA doorgegeven, gaan wij voor volgend jaar uit van in totaal 34 te plaatsen statushouders.

De ervaring leert dat de huisvesting van statushouders veelal om gezinnen gaat. Uitgaande van een gemiddelde gezinsgrootte van 4 mensen, betekent dit ongeveer 8 à 9 extra aanvragen levensonderhoud op grond van de Participatiewet en gemiddeld 4 aanvragen voor bijzondere bijstand per gezin.

De gemeente betaalt per statushouder € 2.500,- aan Vluchtelingenwerk voor de maatschappelijke begeleiding. Dit is nodig omdat mensen de Nederlandse taal niet machtig zijn en ook niet op de hoogte zijn van het sociaal zekerheidssysteem in Nederland. We betalen deze kosten uit het Participatiebudget, omdat het ook bijdraagt aan de kansen op de arbeidsmarkt.

Omdat we in 2016 ongeveer 34 mensen moeten huisvesten, worden deze kosten ook meer. Er wordt alleen een traject geboden aan de volwassen leden van het gezin. Als we uitgaan van gezinnen van 2 volwassenen en 2 kinderen dan zullen 17 statushouders in 2016 een traject aangeboden krijgen. De prognose is dat we in het Participatiebudget € 42.500 gaan besteden aan de Maatschappelijke begeleiding.

Uitgaande van bovengenoemde aantallen komen wij op de volgende raming voor 2016.

Levensonderhoud	€ 160.000
Inrichtingskrediet (lening)	€ 46.620
Aflossing inrichtingskrediet	-€ 10.800 (in 2016)
Waarborgsom (lening)	€ 900,--
Eerste verhuurnota	€ 900,--
Overbruggingsuitkering	€ 5.400,--
Begeleiding door Vluchtelingenwerk Nederland	€ 42.500,--
Totale kosten 2016	€ 245.520

Omdat het inrichtingskrediet met een maandelijkse inhouding op de uitkering wordt afgelost voor de duur van 36 maanden, resteert er na 36 maanden een gift op de inrichtingskosten ter hoogte van gemiddeld € 1600,--

De aflossing van de waarborgsom vindt plaats bij beëindiging van de uitkering levensonderhoud,

¹ Er dienen door het COA nog 4 statushouders in mindering gebracht te worden op de taakstelling 2015, omdat deze per abuis in 2014 bij Amsterdam meegeteld zijn. Dit zal gecorrigeerd worden in 2016.

gedurende de looptijd van de uitkering levensonderhoud wordt deze lening niet afgelost.

Aan ambtelijke inzet voor realisatie van de taakstelling (coördinatie statushouders en afhandeling uitkeringsaanvragen en bijzondere bijstand) gaan wij uit van gemiddeld 4 uur per week.

De doorrekening van bovengenoemde kosten (inclusief de ambtelijke inzet) betrekken wij bij de ontwerpbegroting 2016.

Vervolgafspraken

Op 24 september as staat een overleg gepland tussen de woningbouwvereniging, Jeroen Schalkwijk, Kees van Waaijen en de coördinator huisvesting statushouders. De volgende onderwerpen komen in dit overleg aan bod:

1. status taakstelling huisvesting statushouders in 2015
2. prognose taakstelling huisvesting statushouders in 2016
3. eventuele maatregelen om aan de sterk verhoogde taakstelling statushouders en de huidige instroom van asielzoekers te kunnen voldoen. Indien de taakstelling voor 2016 hoger dan verwacht zal zijn en/of er vanuit Zaanstad of andere opvangcentra een beroep op Wormerland wordt gedaan, zal onderzocht worden of er geschikte locaties, of locaties die geschikt gemaakt kunnen worden, binnen Wormerland zijn.

De resultaten van dit overleg met de woningbouwvereniging zullen wij in een later stadium aan de raad weergeven.

Vast staat dat de volgende onderdelen van belang zijn, indien bovenstaande maatregelen noodzakelijk blijken:

1. communicatie met de inwoners
2. bereikbaarheid van de betreffende locatie, op gebied van OV en faciliteiten
3. duurzaamheid van de betreffende locatie
4. bij tijdelijk gebruik van een locatie, moet het vervolg van het gebruik van de locatie helder zijn